

ŞEYHOĞLU VE ŞİİRLERİ

Şermin BAKA¹

Özet

Mecmular, klasik Türk edebiyatı açısından önemli kaynaklardır. Bir bakıma döneminin ve derleyicisinin şiir zevkini yansıtır. Tanınmış şairlerin şiirlerini içereceği gibi az tanınmış veya adı hiç duyulmamış, tezkirelerde kendine yer bulamamış şairlerinin şiirlerini de içerir. Mecmualar, bu yönüyle de edebiyat tarihi için önemli kaynaklardan biridir.

Tezkirelerde kendine yer bulamayan şairlerden biri de Şeyhoğlu'dur. Bu çalışmayla onun Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi R 1965'te kayıtlı bir mecmuada yer alan 5 gazeli, bir terci-i bendi, 2 tahmisi, bir rubaisi yayımlanacaktır.

Anahtar kelimeler: Mecmua, edebiyat tarihi, Şeyhoğlu, tezkire.

ŞEYHOĞLU AND HIS POETRY

Abstract

Journals are an important resource within the context of classical Turkish/Ottoman literature. From one angle they reflect the love of poetry both of the periods within which they were produced, and of the journals' editors/writers. Contained within are the poems of well-known and lesser-known, as well as completely unknown, unpublished (those who were unable to make their way into the tezkireler or the "collection of biographies") poets alike. Journals thus also are an important part of Turkish literary history.

Şeyhoğlu is one such a poet who was unable to find his way into the so-called tezkireler. Five of the poet's gazels or odes, one of his terci-bents, two of his tahmises, and one of his rübas, as are found in journal R-1965 from the Topkapi Palace Museum Library, are to be published in this paper.

Key Words: Journal, literary history, Şeyholu, tezkire, collection of biographies

Mecmû'a, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi R 1965.

¹ Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Doktora Öğrencisi, serminbaka@gmail.com.

GİRİŞ

Mecmua, “dağınık şeyleri bir araya getirmek, toplamak” anlamındaki cem’ mastarından türeyen mecmû’ (bir araya getirilmiş, toplanmış) kelimesinden gelmektedir. Mecâmî’, mecma’, câmi’ gibi aynı kökten türemiş kelimelerle -yalnız Osmanlı Türkçesinde- cüzdan, defter, ceride isimleri de aynı anlamda kullanılmıştır (Kutlu 2003: 265). Şiir mecmualarının çok sayıda örneği bulunmaktadır ve bunlar bir bakıma yazılmış oldukları dönemin antolojileridir. Bu yönüyle de derleyicisinin ve yazıldığı dönemin edebî zevkine ışık tutar (Kesik vd. 2015: 362). Mecmualarda, tanınmış şairlerin şiirlerinin yanı sıra az tanınmış veya adı sanı bilinmeyen şairlerin şiirlerine rastlamak da mümkündür. Mecmuların bu yönüyle edebiyat tarihimize katkısı yadsınamayacak kadar çoktur.

Tezkirelerde adına rastlayamadığımız şairlerden biri de Şeyhoğlu’dur. Şeyhoğlu’nun kim olduğuna dair kesin bir bilgiye ulaşılmış değildir. 16. yüzyıl klasik Türk şiirinin en önde gelen temsilcilerinden Bâkî’nin (öl. 1600) “Fermân-ı ‘aşka câniledür inkiyâdumuz / Hükm-i kazâya zerre kadar yok ‘inâdumuz” (bk. Küçük 1994: 218) matlalı gazelini tahmis etmesinden 16. yüzyıl veya sonrasında yaşadığını söylemek mümkündür. Bu durumda, daha önce yaşayıp “Şeyhoğlu” mahlasını kullanan Mustafa Sadrüddin (öl. 1413-14?) (bk. Doğan 2013), Şeyh Baba Yûsuf’tan (öl. 1512) (bk. Tanyıldız 2014) ayrı bir şahsiyet olduğunu düşünmek mümkündür.

Şeyhoğlu’nun eserleri hakkında da herhangi bir kayda rastlanmamıştır. Nazire mecmularında “Şeyhoğlu” mahlaslı şiirlere göz gezdirdik. Bunun neticesinde “Şeyhoğlu” mahlasıyla Ömer Bin Mezîd’in Mecmû’atû’n-Nezâ’ir’inde beş gazel (bk. Canpolat 1995: 33, 51, 106, 174); Eğridirli Hacı Kemâl’in Câmiü’n-Nezâ’ir’inde ise üç gazel yer almaktadır (bk. Ertek Morkoç 2003: 589, 1978, 2105). Mecmû’atû’n-Nezâ’ir’in 1437 ve Câmiü’n-Nezâ’ir’in ise 1512-13 yılında tamamlandığı göz önüne alındığında bu şiirlerin çalışmamızın konusu olan Şeyhoğlu’na ait olmadığını söylemek çok doğru olacaktır. Edirneli Nazmî’nin Mecma’u’n-Nezâ’ir’inde ise (bk. Köksal 2012) “Şeyhoğlu” mahlasının yer aldığı bir şiire rastlayamadık. 1560-61 yıllarında derlenen Pervane Bey Mecmuası’nda (bk. Gıynaş 2013: 1387) zemin şiir olan “Ezân Şeyhzâde” başlıklı ve “Şeyhoğlu” mahlaslı bir gazel yer almaktadır. Bu gazelin çalışmamızın konusu olan Şeyhoğlu’na ait olup olmadığına dair kesin bir kanaat bildirmek mümkün değildir. Eserlerine dair bildiklerimiz bu çalışmayla tespit edebildiğimiz 5 gazel, bir terci-bend, 2 tahmis ve bir rubaisi olduğudur.

Mecmuanın Tanıtımı

Mecmû’a, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi R 1965.

Dış ölçüleri 205 ve iç ölçüleri 108 mm, 175 yaprak, 15 satırdır. Serlevha müzehheptir. Cetvel ve söz başları kırmızıdır, şemseli, kahverengi deri ciltlidir. Kâğıt türü aharlıdır. Talik hatla yazılmıştır. İstinsah tarihi ve derleyeni / müstensihî belli değildir.

Muhtevası: Mecmuada şiirleri bulunan şairler, alfabetik olarak şu şekildedir:

Âlî, ‘Âlî, Âfitâbî, Âgehî, Avnî, Bâ’î, Bahârî, Bahâyî, Bahâyî-i Bağdadî, Bahtî, Bâkî, Bâlî, Cinânî, Emrî, Feyzî, Figânî, Fuzûlî, Gınâyî, Hâletî, Hâletî, Hâtemî, Hayâlî, Hayretî, Hikmetî, Hilmî-i Bağdadî, Hükmî, Hüseyinî,

Hüsrev, İşretî, Kerîmî, Kesbî, Mesîhî, Mesîhî-i Tebrizî, Mirzâ Sâib, Misîlî, Muhibbî, Murâdî (Sultan Murad), Nâ'ilî, Nâdirî, Nâtîkî, Necâtî, Nef'î, Nev'î, Örfî, Rûhî, Rûhî-i Bağdadî, Sâdık, Selâmî, Semâ'î, Seyyid Nesîmî, Sürûrî, Şehrî, Şem'î, Şemsî Paşa, Şeydâ, Şeyhoğlu, Tâlib, Tarzî, Tıflî, Ulvî, Usûlî, Veysî, Visâlî, Yahya, Hasan Paşa, Zârî, Zâtî, Zihnî, Zuhûrî, Zühdî-i Bağdadî.

Şeyhoğlu'nun Şiirleri

GAZELLER

Şeyhoğlu

[105a]

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1 Gülse nevrüzuñ şafâsıyla firāvân olsa gül

‘ İzz ü nuşretle Hâmel burcında sulţân olsa gül

2 Açsa ol ğonca-dehânın eylese ‘ anber-feşân

Mağv olur müşk-i Hıten kıaddâha mihmân olsa gül

[105b] 3 Zeyn olur şahın-ı çemen ol dem irür faşl-ı bahar

Her seher vaķtı tebessüm birle hândân olsa gül

4 Çeng ü ney muĝnî kemeñçe gelse kânün üzre def

Nâle-i muķrib şadâsıyla girîbân olsa gül

5 Doldurup mey ol dehânı ğoncaden zerrîn kadeh

Sâķķa-i la‘ lin-kabâ maķlûb-ı yârân olsa gül

6 Olsa ol mestâne esb-i nâza sünbül teg süvâr

Ĝiyse pullı cevşeni bir ‘ azm-i meydân olsa gül

7 Def’ ide ğam ‘ askerî ‘ adl ide çün Nüşîrevân

Çok degül kıadrile ger Faĝfûrî hâķân olsa gül

8 N'ola ger üftâdeluğdan ide baş üzre maķâm
Arta ķadr ü ' izzeti hem-râz-ı insân olsa gül

9 Sen de Şeyhoğlı ģazer ķıl olma her ağyâra yâr
Bülbüli giryân ider bir dest-i nâ-dân olsa gül

Ėazel-i Şeyhoğlı

[105b]

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün

- 1 Yine faşl-ı bahâr oldu açıldı lâle-i ģamrâ
Bezendi pür-çiçeklerden mişâl-i Cennetü'l-mevâ
- 2 Züleyhâ gibi ģonca perdedâr-ı ' ismet olmuşdur
Çeküpdür üstine nâzile bir ģoş perde-i ģađrâ
- 3 Gelür ķarşu durur her dem öñinde zâr zâr ağlar
Temâşâ eylemek ister yüzine bülbül-i şeydâ
- 4 Benefşe kendü ģırşından boyanmış boynını egmiş
Ėumâr itmiş özin nergis gözine gele hîç dünyâ
- 5 Çıķar tîĖ ile sūsen zanbaķı men' eylemek ister
Oña ķarşu siper dutmuş muķâbil ģaţtı bî-pervâ
- 6 Şakâyık dâğa ' âşıkdur çeküpdür sine-i dâğı
Giyüpdür âl ile al ol şehid ü ' âşık u rüsvâ
- 7 Çiğüpdür nâr [u] nârenc-i bâr-Ėâhı çetr şuyın
Kimi al u kimi yaşıl kimi zerd ü kimi beyzâ

- 8 Gelür nâzile nâz eyler kadın ‘arz eylemek ister
Yürür âheste âheste çemende serüpâ ra‘ nâ
- 9 Mişâl-i cüy bārân eylemiş göz yaşını ol mev
[106a] Şarıldı reng-i zerdâlu iderler sîbden şekvâ
- 10 Vireler kim ‘aceb reng[i] kızarup ergavân olmuş
Cemî‘i mîveler içre olupsun cümleden zîbâ
- 11 Cevâp itdi ki yâra vâşıl oldum dest-bûs itdüm
Onuñ la‘l-i lebin gördüm boyandum kıana ser-tâ-pâ
- 13 Anuñ‘çün kahr ile alugiyüp mâtem esbâbıbn
Tebessüm itdi şeftâlû saçıldı ‘anber-i sârâ
- 14 Göñül eglenmege Şeyhoğlu ta‘rif it bahârâtı
Cemî‘i kudret-i Hâkdur bu âmennâ ve şaddağnâ

Şeyhoğlu

[106a]

- Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün
- 1 Nev-bahâr oldı yine ‘arz eyledi ruhsâr gül
Kıldı Hâknuñ şun‘ını her nev‘ ile izhâr gül
- 2 Sebz-püş oldı zamâne müşg-bâr oldı dimâğ
Eyledi ‘uşşâğ-ı mesti h‘âbdan bîdâr gül
- 3 Nefha-i mu‘ciz-nümâsı virdi ‘îsâdan haber
Menba‘-ı deryâ-yı hikmet mağzen-i esrâr gül

4 Sāgar-ı eflāke ta' n itmışdūr ol zerrīn kadeh
Kim yed-i beyzāda dutmıř sākka-i ebrār gūl

5 Āteř-i hicrin yağardı cānumı pervānevār
'Andelībūñ başına kıldı cihān[ı] dar gūl

6 Cāme-i la' lin giyūp dutdı zūmūrrūdden siyer
Olmayadı āb-ı rūyı server [ü] serdār gūl

7 Anuñiçün būlbūlūñ yandı dili efgāndan
Kim oña göstermedi biġāneveř didār gūl

8 Lāle hūn itmezdi baġrın sūnbūl olmazdı esīr
Kılsa ger 'uřřāka cevr itmekden istigfār gūl

[106b]

9 Dāne-i eřkūm dūzildi āhuma tesbīhvār
Baġladı řan' āna nisbet kaddine zūnnār gūl

10 Būlbūle kıldı cefālar oldı hāra hem-niřin
Anuñiçün olmadı 'ōmrinde ber-hūrdār gūl

11 Ey dilā aldanma dehrūñ sūrġ u sebz dalına
Olmamıřdur başa dek bir kimse ile yār gūl

12 Geç mecāz-ı külden ey řeyġoġlı ister ol güli
Kim olur 'ařķile İbrāhīm maġzā nār gūl

Ėazel-i Őeyhođlı

[106b]

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 'İyd-ı ħurbān oldı Ėül vağtı irüşdi bāĖa Ėel
BaĖla iĖrāmuñ ĖaĖır lebbeyk sa'y it ĖaĖa Ėel
- 2 Yüz dutup 'arz u niyāz it tevbe Ėıl bir kārđan
Müttekī meş'ar menāya zıkr-i ĖaĖĖı ağa Ėel
- 3 Dön Ėavāf it Ka'beni Őāf eyle Ėönlüñ Őehrini
İste āb-ı Kevşeri zemzem gibi ırağa Ėel
- 4 Ėaccuñı kāmīl dut ey kāmīl yemīn ehlinde ol
Gitmegil desti Őimāle tut bu rāhı ŐaĖa Ėel
- 5 Menzile ĖeldüĖde itme bir dağı ef'āl-i bed
Ėıl Ėazer nār-ı cehennemden o dem uğmağa Ėel

[107a]

- 6 Cehd idüp üftādenüñ destini dut ol dest-Ėır
Őāye sal baş üzre seyrān eyle ben dutsağa Ėel
- 7 Ėel ki bülbüller fiĖān itdi açıldı Ėoncaler
ĖoŐ bahār oldı eĖer seyr eyleseñ ol ĖaĖa Ėel
- 8 MuŐtafā vü Murtażāda bulmıŐuz fażl u naĖar
'İzz ü cāh ister iseñ [d]oğrul bizüm ocağa Ėel
- 9 Kemterīni kemterīn ol sen de Őeyhođlı gibi

Āb tek şāfi aķup her dem-be-dem ayağa gel

Velehu ‘Aleyhi’r-raħme

[108a]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 1 Āfitāb-ı tal‘atun dutmuş Ĥamel burcın karar
Rām olup fermānuña ‘adl eyledi leyl ü nehār
- 2 Şevr ü Cevzā ilde bir kez kāni‘oldı vaşluña
‘Aşkuña mahrūm olanlar yolda kaldı intizār
- 3 Güllere şerħ eyledüm ĥüsn-i cemālün vaşfını
Ĥāba vardı çeşm-i nergis dağa çıkđı lālezār
- 4 Bağrını ĥün eyledi ol dem şakāyık şevkden
Zevk ile baş kaldurup şahn-ı cemende gül-‘izār
- 5 Her biri bir reng ile giydi kabā-yı atlasın
Al [u] yaşıl zerd [u] beyzā giydiler nārenc-i nār
- 6 Serv-i ĥayret oldı çün şaldı aşaağa başını
Servi gördi nāz ile durmağda mest oldı çenār
- 7 Çeng ü ney dutdı benefşe-ħať mı aldı ile def
Raķsa girdi çarĥ-ı gerdün adını koydı bahār
- 8 Ĥükm Seraťān oldı kim dutsun bu zevkünden felek
Geldi devrān esd[i vü] kıldı cihānı tārümār

- 9 Sünbüle geldükde gördi ‘ālemi olmuş ħarāb
[108b] Āh çekdi şu‘lesinden düşdi dağa daşa nār
- 10 Geldi ħālin şormaga mizānı ħurdı ‘adl için
İtdi ‘Aķrebin şikāyet ağlar idi zār zār
- 11 Aldı Ķavsı destine çekdi ħazādan bir ħadeng
Ditreyüp ađlar cadı göz yaşı olmuş cūy-bār
- 12 Delve çün oldı ħaber yığdı çerisin ol zamān
Ebr ü bādı berĶ u ra‘dı ‘azm ħıldı bī-ķarār
- 13 Heybet ile geldi kim eşcār dökdi yaprağın
Lerze düşdi ‘āleme hem yolları bağladı ķar

TERCİ-İ BEND

I

- [107a] Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün
- 1 Şanmañ bizi bu cife-i murdāra ħaridār
‘Allāme-i ‘aşr eylemeyin çarĶ ile bāzār
- 2 Zirā kim insüñ āyinesi şāf degüldür
İķrār virür lākin ider şangrısı inkār
- 3 Giderse niçe ‘izzet ile başına tācı
Āĥir anı biñ zillet ile eyleye bīzār
- 4 Beş gün bu fenā dārını şıĥhatde geçürse
‘Uķbāda mü’ebbed ħıla ol şıĥhati bīmār

5 Geçtüz biz anuñ ağlasını řāla degüştüz
Döndürse qabül eylemenüz bir dağı tekrār

6 Zāhirde bizi gerçi riyāsetde şanu[r]lar
Āmmā ki hađıķatde hağuz dilde kim āzār

7 Bu beyti ne hoş söylemiş üstād-ı zamāne
Dervişşıfat baş u külāh-ı neřirī dār

8 Maşşerde ne ğam olsa řefī‘ Eħad-ı Muħtār
Devlet ola kim sākī ola Ĥayder-i Kerrār

Velehu eyzān

II

Mef‘ ūlü Mefā‘ ilü Mefā‘ ilü Fe‘ ūlün

1 Mey içmemişüz ‘ aşķile mestānelerüz biz
Tāyib degülüz řālib-i mey-ħānelerüz biz

3 Bu genç vücūd eglenemez qař [u] serāda
Ol vechile kim sākīn-i vīrānelerüz biz

4 Yađdı bizi biñ ĥasret ile řem‘ -i ĥayālūñ
[107b] Tāc-ı serūñe dönmege pervānelerüz biz

5 řanmañ bizi kim bī-hünerüz dār-ı fenāda
Behlūlsıfat ‘ ārif ü dīvānelerüz biz

6 Terk eylemişüz ‘ ağl u dīni devlet-i cāhı
Dīvāne şanur bizleri dīvānelerüz biz

- 7 Yārān ile yārān oluruz şıdķile ammā
Bīgāneye her vechile bīgānelerüz biz
- 8 Faħr itsek olur ma‘denimüz ħāk-i Necefdür
Bağdād-ı şadefdür bize dür-dānelerüz biz
- 9 Maħşerde ne ğam olsa şefi‘ Aħmed-i Muħtār
Devlet ola kim sākī ola Ħayder-i Kerrār

III

- 1 Dermān ideyüz derd ü ğama şabr u kanā‘ at
Mü‘min degül ol eylemese Ħaķķına tã‘ at
- 2 Döndürme yüzün hüle der-gāh-ı Ħudādan
Merdüd-ı Ħudā olmaya maķbül-ı şefã‘ at
- 3 Görseñ ‘ayıbum luţfila settār-ı ‘uyüb ol
Zinhār şaķın olmaya gör ehl-i şenã‘ at
- 4 Cehd eyle kim āzād olasın şirk ü riyādan
Taħşil idesin fazl u hüner ‘ilm ü verã‘ at
- 5 Koyduķda fenā mülkini çün dār-ı beķāya
Gitdüķde ma‘n iledegör bār-ı biďã‘ at
- 6 Yād eyle o dem kim irişe ķābız-ı ervāħ
Hiç kimseye bil eylemez ol ķadr u mürã‘ at
- 7 Gördüķde o heybet ile Münkerle Nekīri
Fikr eyle ki ħālũñ nic’olur onda o sã‘ at

8 Mağşerde ne ğam olsa şefî‘ Ağmed-i Muđtār
Devlet ola kim sākī ola Ğayder-i Kerrār

IV

Velehu ‘Aleyhi’r-raħme

1 İkrām ile ğalk itdi seni vāhid-i Yezdān
Ta‘zīmile ol demde koyup aduñı insān

[108a] 2 Gerçi idüben ğalıbuñı çār ‘anāşır
Emāne ki rüñından o dem virdi saña cān

3 Bir şehri ki Ğağ luğfile ma‘mūr ğılıpdur
İnşāf mıdur eylemek ol ğāneyi vīrān

4 Māyil olasın lezzet-i şehvet [u] hevāya
‘Ömrüñ geçe bu meşģalede bī-ser ü sāmān

5 Ğāk it özüñi olmadan ol ğāke ber-ā-ber
Tā kim bulasın ‘izz ü şeref ‘ilm-i firāvān

6 Aldanma bu dünyāya ki aldandı ser-encām
Esfelde ğarār eyledi Fir‘avn ile Hāmān

7 Kesb eyle ‘amel ceħd ile tağşīl-i kemāl it
Tā olmayasın menzil-i āħirde peşīmān

8 Mağşerde ne ğam olsa şefî‘ Ağmed-i Muđtār
Devlet ola kim sākī ola Ğayder-i Kerrār

TAHMİSLER

Velehu eyzān

[108b] I

Mef' ulü Fā' ilätü Mefā' ilü Fā' ilün

- 1 Kūh-ı belāda şabr u rızādur cihādumuz
- 2 Vırān olursa dest-i cefādan bilādumuz
- 3 Eflāke çıksa tığ-ı ğamuñ birle dādumuz
- 4 Fermān-ı ' aşka cāniledür inkıyādumuz
- 5 Hük-m-i kazāya zerre kadar yok ' inādumuz

II

- 1 Biz gelmedük zamāneye muḥlaḳ cünün için
- 2 Yāhūd hevā-yı nefse uyup ḥod-nümün için
- 3 Virsem yoluñda ağlamazam dīde-ḥün için
- 4 Baş egmezüz edāniye dünyā-yı dūn için
- 5 Allāhadur tevekkülümüz i' timādumuz

III

Velehu ' Aleyhi'r-raḥme

- 1 Hüs-n-i zamānı geçse fi' āli ḳalur nişān
- 2 Vaşf itmese ḥişālüñi taḳşir olur zebān
- 3 La' lüñ şarāb [u] şerbetine teşnedür dehān
- 4 Meyden şafā-yı bāḥnumuzdur ğaraz hemān
- 5 Erbāb-ı zāhir anlayamazlar murādumuz

IV

Velehu Tābe Şerāhu

- 1 Tā ḥaşre-dek bu ḥ' āb-ı ğamuñdan uyanmazuz
- 2 ' Ahd eylese vefāsına muḥlaḳ inanmazuz
- 3 Yoḳdur beḳāsı cife-i dehri begenmezüz
- 4 Biz müttekā-yı zer-keş-i cāha dayanmazuz
- [109a] 5 Hāḳḳun kemāl-i luḫfuñadur istinādumuz

V

Velehu ‘Aleyyhi[’r-rahme]

- 1 Luţfuñ olursa şehr-i vücūdum binā bulur
- 2 Hüzün ü melül ü faqr gider hem ‘anā bulur
- 3 Şeyhoğlu gerçi menzil-i qadri zibā bulur
- 4 Minnet Hūdāya devlet-i dünyā fenā bulur
- 5 Bāqī qalır şahīfe-i dünyāda adumuz

Muħammes-i Şeyhoğlu

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

I

- 1 Düşeyüm hicr-i ğama himmet-i Yezdān olsun
- 2 Çekeyüm sīneme dāđ-ı cigerüm qan olsun
- 3 İşiden zār [u] fiġānumla girībān olsun
- 4 İsterem rāz-ı ğamuñ dilde firāvān olsun
- 5 Ki cihānda sefer itmek baña āsān olsun

Velehu Muħammes

II

- 1 Dönelüm başuña zülfüne ħirāş eyleyelüm
- 2 Yanalum şem‘üne pervāne kıyāş eyleyelüm
- 3 Virelüm cānı vişālünde ħalāş eyleyelüm
- 4 Gel e ey ğam bu gice şoħbet-i ħāş eyleyelüm
- 5 Bir sen ol bir de hemān dīde-i giryān olsun

III

- 1 Her sitem eyleseñ it cevre ħamül oldu göñül
- 2 Terk-i cāh eyledi ğāyetle melül oldu göñül
- 3 Emr-i şāh olsa ki fermāna qabül oldu göñül

4 Gitdi Őimden girü bizden saña kul oldu göñül

5 Elümüzden ne gelür başına sulţān olsun

IV

1 Dem-be-dem zār-ı firākuñile ĥayl oldu cesed

2 Ğam-ı hicrũñ bize ĥũn ağlamağı itdi resed

3 Boynına dağdı raķıbüñ resen-i ĥabl-i mesed

4 Gice gündüz ruĥ-ı cānāna neden bunca ĥased

5 Ey güneş var ne sen ol [ne] meh-i tābān olsun

[109b]

V

1 Diledüm ĝonce derem kımayup ol ĥār didi

2 Kıorķaram bülbüle rencide olur var didi

3 Gelse Şeyhoğlı muĥaldür bize ol yār didi

4 Lebin öpdüm uyanup nāz ile dil-dār didi

5 Hele İŐhaķ bu dağı [var] saña iĥsān

RÜBĀ'İ

Velehu Rübā'î

[106a]

Mef' ulü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ulün

Ĥamd-i ebedi kim bize çār oldu Muĥammed

Luţf u kerem ü ' ilme biĥār oldu Muĥammed

Şād oldu melek vaşlına zeyn oldu semālar

Ol dem ki Burāķ üzre süvār oldu Muĥammed

SONUÇ

Şeyhoğlu, tezkirelerde adına rastlayamadığımız Şairlerden biridir. Bâkî'nin bir gazelini tanzir etmesinden 16. yüzyıl veya sonrasında yaşamış olduğunu düşünmekteyiz. 15 ve 16. yüzyıllarda kaleme alınan Mecmû'atü'n-Nezâ'ir, Câmü'n-Nezâir gibi önemli nazire mecmualarında yer alan "Şeyhoğlu" mahlaslı Şiirlerin -bu eserlerin derleme tarihleri göz önüne alındığında- farklı bir Őaire ait olduğu anlaşılmaktadır. Pervane Bey Mecmuası'ndaki manzumenin ise hangi Şeyhoğlu'na ait olduğuna dair kesin bir söz söylemek mümkün gözükmemektedir.

Sözün özü, bu çalışmayla hayatına dair bir bilgiye ulaşamadığımız Şeyhoğlu mahlaslı bir şairin 5 gazeli, bir terci-i bendi, 2 tahmisi ile bir rubaisini yayımlamış olmaktadır. Yeni çalışmalarla şairin biyografi ile eserlerine katkılar yapılmasını ummaktayız.

KAYNAKLAR

Canpolat, Mustafa (1995). Ömer Bin Mezîd Mecmû'atü'n-Nezâ'ir (Metin-Dizin-Tıpkıbasım). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Çavuşoğlu, Mehmed, M. A. Tanyeri (hzl.) (1989). Üsküplü İshâk Çelebi Dîvan (Tenkidli Basım). İstanbul: Mimar Sinan Üniversitesi Yay.

Doğan, Enfel (2013). "ŞEYHOĞLU, Mustafâ Sadrüddîn".

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=492> [erişim tarihi: 28.02.2017].

Ertek Morkoç, Yasemin (2003). Eğridirli Hacı Kemal'in Câmîü'n-Nezâr'i. Doktora Tezi. İzmir: Ege Üniversitesi.

Gıynaş, Kamil Ali (2013). Pervâne Bey Mecmuası (İnceleme-Metin). Doktora Tezi. Yozgat: Bozok Üniversitesi.

İpekten, Halûk, M. İsen, R. Toparlı, N. Okçu, T. Karabey (1988). Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü. Ankara: KTB Yay.

Kesik, Beyhan (2015). "Muhıbbî'nin Bahr-i Tavîli". Littera Turca- Journal of Turkish Language and Literature. 1 (1): 55-60.

Kesik, Beyhan, Z. Pehlivan, E. Şengül (2015). "Bir Şiir Mecmuasından Hareketle Muhıbbî'nin Yayınlanmamış Şiirleri". International Journal of Language Academy: 3 (1): 361-373.

Köksal, M. Fatih (hzl.) (2012). Edirneli Nazmî Mecma'u'n-Nezâ'ir (İnceleme-Tenkitli Metin). <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/belge/1-100904/nazireler.html> [erişim tarihi:11.07.2017].

Kurnaz, Cemâl, M. Tatçı (hzl.) (2001). Mehmed Nâil Tuman, Divan Şairlerinin Muhtasar Biyografileri, C. I-II. Ankara: Bizim Büro Yay.

Küçük, Sabahattin (1994). Bâkî Dîvânı (Tenkitli Basım). Ankara: TDK Yayınları.

Tanyıldız, Ahmet (2014). "YÛSUF, ŞEYHOĞLU, Şeyh Baba Yûsuf Sivrihisar"

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4867> [erişim tarihi: 28.02.2017].

Uzun, Mustafa (2003). "Mecmua". İslam Ansiklopedisi. C. 28. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları: 265-267.

